

Memo

Aan Arjan Spaans

Telefoon (038) 498

Van Lisette van Beusekom

Datum 27 februari 2025

Onderwerp Stand van zaken Motie M-10: Wegnemen
belemmeringen bij verduurzaming

Inleiding

De raad heeft 15 april 2024 de motie 'Wegnemen belemmeringen verduurzaming' aangenomen. In navolging daarvan is in de loop van 2024 vanuit de gemeente Zwolle via drie wegen geïnventariseerd tegen welke belemmeringen inwoners aanlopen: via het Platform Duurzaam Zwolle zijn de energiecoaches bevraagd, via het Energieloket (Duurzaam Bouwloket) en via een door onszelf ingezette social media campagne via Facebook en Instagram. Via deze Memo informeren we over wat is opgehaald en op welke manier we daar (gedeeltelijk) in de Isolatie- en besparingsaanpak invulling aan geven.

Kernboodschap

Uit de inventarisatie zijn een aantal voorbeelden gekomen van situaties waar inwoners bij verduurzaming tegenaan lopen. De inventarisatie geeft geen volledig representatief beeld maar wel een aantal richtingen:

- In een paar gevallen is sprake van belemmerende regelgeving en/ of welstandeisen. Veelal zijn hier wel oplossingen voor mogelijk, maar is maatwerk en overleg met de initiatiefnemer(s) vooraf nodig, omdat het afhankelijk is van de specifieke situatie en het welstandsniveau. Collectief is vaak meer mogelijk, omdat dan ook de samenhang en beeldkwaliteit in de straat kan worden meegenomen. Op dit moment zijn er voor eigenaren van erfgoed verschillende manieren om hier gratis begeleiding bij te krijgen, onder meer persoonlijk advies voor monumenteigenaren via het team Erfgoed gemeente Zwolle en de Zwolse pagina van de Groene Menukaart. Hierover communiceren we actief.
- In sommige gevallen (geluidsnormen en afstand tot burens bijvoorbeeld) betreft het landelijke wetgeving, waar we geen invloed op hebben. Momenteel wordt vanuit vergunningen gewerkt aan een Memo over de omgang met regels voor airco's en warmtepompen.
- Aanvullend zijn belemmeringen opgehaald die te maken hebben met financiering van maatregelen en informatievoorziening. Verduurzaming, en zeker maatwerk, kost veel geld. Er zijn op dit moment verschillende landelijke en gemeentelijke subsidiemogelijkheden beschikbaar. Ons voorstel is om aanvullend voor monumenten en woningen met cultuurhistorische waarde een budget van 50.000 euro beschikbaar te stellen, vanuit de ontvangen middelen van het Nationaal Isolatie Programma. Dit budget is bedoeld voor het laagdrempeliger aanbieden van maatwerkadvies vooraf.

Datum

27 februari 2025

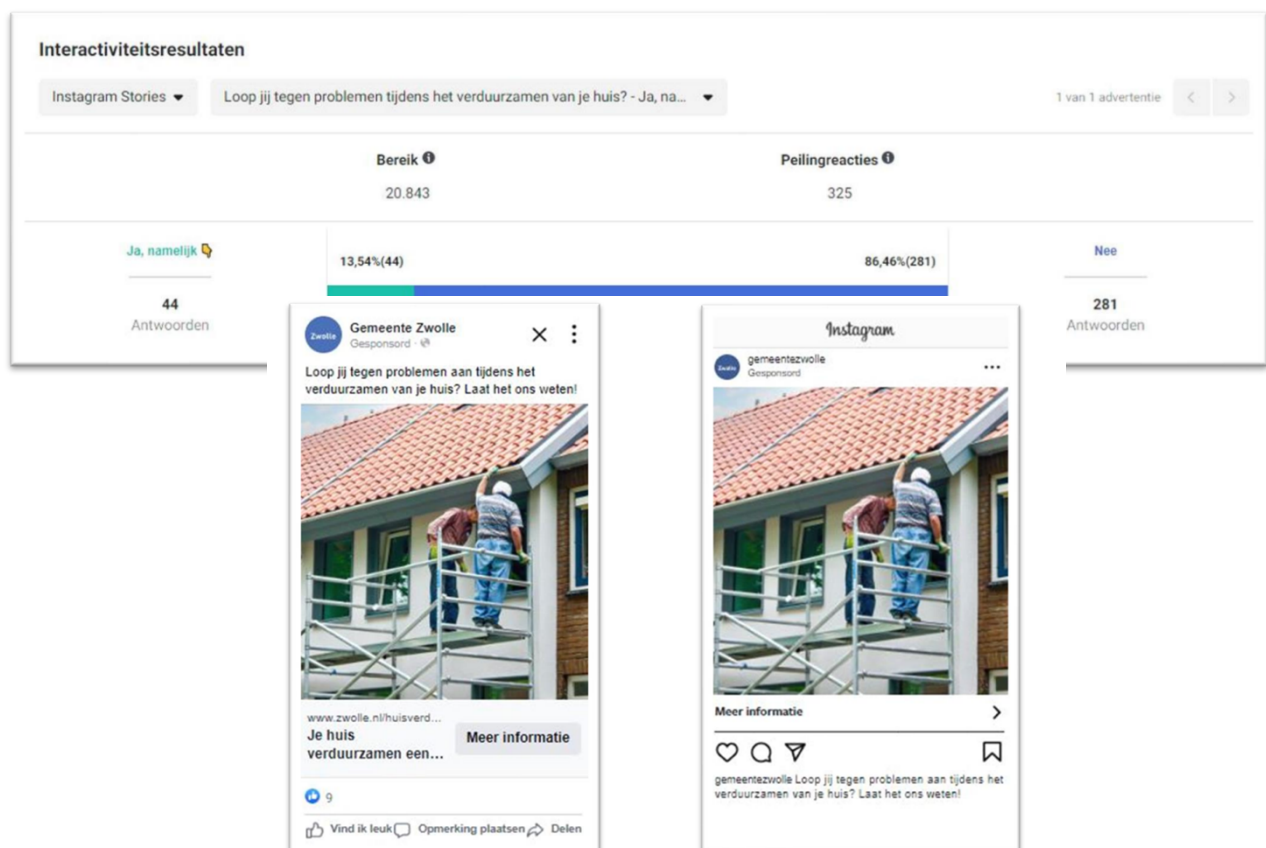
- Verduurzamen wordt daarnaast expliciet onderdeel van de nieuwe Nota Omgevingskwaliteit, als onderdeel van het Omgevingsplan. Voor erfgoed geldt dat verduurzaming onderdeel wordt van het Programma Erfgoed, dat momenteel in voorbereiding is. Het wordt daarmee nog duidelijker voor inwoners welke mogelijkheden er zijn en welke ondersteuning mogelijk is en welke (extra) inzet dit van de gemeente vraagt.

Toelichting

Naar aanleiding van de motie zijn drie sporen uitgezet om te inventariseren welke ervaringen inwoners hebben met verduurzaming en tegen welke belemmeringen zijn aanlopen.

- 1) Social media campagne (najaar 2024). De campagne bestond uit een betaalde tijdlijnpost op Facebook en Instagram. Mensen die deze post te zien kregen, konden doorklikken naar een formulier, waarin is uitgevraagd tegen welke uitdagingen mensen aanlopen bij verduurzamen van het huis. Doel was hiermee zoveel mogelijk mensen te bereiken en op een niet-sturende manier inwoners te bevragen waar ze tegenaan liepen. De post is getoond bij inwoners vanaf circa 20 jaar. De post is bij ruim 50.000 inwoners getoond, waarop 375 mensen hebben doorgeklikt. De grote merendeel geeft aan geen problemen te ervaren (86 procent). Er is door slechts 8 inwoners concreet aangegeven waar ze dan tegenaan lopen. Die zijn in onderstaand overzicht meegenomen.

Figuur 1: social media post en interactie

Datum

27 februari 2025

- 2) Via het gemeentelijk Energieloket is uitgevraagd welke vragen door inwoners worden gesteld die contact opnemen met het Energieloket. Hier kunnen inwoners gratis onafhankelijk advies krijgen. Dit loket wordt ingevuld door Duurzaam Bouwloket, die landelijk opereert. Het gaat om ca. 100 tot 150 contactmomenten per jaar voor Zwolle. Ze hebben ons geïnformeerd over veel gestelde vragen/ onderwerpen, soms specifiek voor Zwolle en soms landelijk.
- 3) Via het Platform Duurzaam Zwolle (PDZ) is gevraagd een advies te geven op de door inwoners ervaren belemmeringen en regelgeving. Op de energiecoachavond van 7 oktober en via een oproep in de Whatsapp-groep van de energiecoaches is uitgevraagd welke knelpunten er momenteel bekend zijn of ervaren worden. Er is niet onderbouwd hoe vaak deze knelpunten voorkomen en hoe deze kunnen ontstaan. Daarnaast is een aantal adviezen gegeven hoe de gemeente met de knelpunten om kan gaan.

Opgehaalde belemmeringen

Belemmeringen met betrekking tot:	Opgehaald via:	Voorgestelde oplossing/ reactie na ambtelijke bespreking	Onderdeel Isolatie- en besparingsaanpak:
Financiering "bank werkt niet mee" "ik kan het niet betalen" "hoge legeskosten bij verduurzamen monument"	Social media Energieloket	Naast de mogelijkheden die er al zijn, gaan we financieringsadvies aanbieden aan inwoners die moeite hebben met het betalen van maatregelen. Laagste inkomens komen in aanmerking voor gratis maatregelen. Korting op leges bij verduurzaming van monumenten was beschikbaar met de Groene Leges regeling. In 2021 is deze regeling ingetrokken omdat het niet het gewenste resultaat had.	Ja
Informatie "ik weet niet waar te beginnen" "waar kan ik de beste natuurlijke materialen vinden" "hoe kan het dat ik een lager energielabel krijg dan vergelijkbare woning"	Social media Energieloket	Op dit moment zijn er verschillende manieren om hulp te krijgen, via een energiecoach aan huis of het gemeentelijk Energieloket. Deze ondersteuning gaan we intensiever onder de aandacht brengen en verder uitbreiden. Monumenteigenaren en eigenaren van een cultuurhistorisch waardevol pand kunnen maatwerkadvies vanuit Erfgoed gemeente Zwolle krijgen.	Ja
Afhankelijkheid "mijn huurbaas is laks" "we kunnen niet van de stadsverwarming af, vanwege aansluitplicht"	Social media	We richten een meldpunt in voor huurders van particuliere huurwoningen, waar ze informatie kunnen krijgen over hun rechten maatregelen af te dwingen. Voor het knelpunt rondom aansluitplicht is onderzoek nodig of dit een incidentele situatie is of vaker voorkomt.	Deels
Welstand "afkeuren warmdak isolatie door verhogen van de nok gemeentelijk monument" "afkeuren warmdak isolatie vanwege"	PDZ	Verduurzamen in de woning is veelal mogelijk, maar bij zichtbare maatregelen aan de buitenzijde kan het welstandsniveau en het behoud van ruimtelijke kwaliteit van de stad tot alternatieve oplossingsmogelijkheden leiden. Het betreft veelal maatwerk om bijvoorbeeld behoud van cultuurhistorische waarde en	Gedeeltelijk, maar hoofdzakelijk onderdeel van nieuwe nota Omgevingskwaliteit en het Programma cultureel erfgoed

Datum

27 februari 2025

verhouding dakenlandschap” “afwijzen van oplossingen voor glasisolatie, terwijl de impact op het uiterlijk minimaal is. Ook bij glas in loos in beschermd stadsgezicht”		verduurzaming samen te laten gaan. Advisering aan de voorkant is raadzaam. Collectief is vaak meer mogelijk, omdat dan ook naar de samenhang en beeldkwaliteit in de straat kan worden gekeken. Bij een aantal voorbeelden (bijv. nokverhogingen) die worden aangehaald, gaat het echter het niet om verduurzaming, maar woninguitbreiding. Te ondernemen stappen: - Verduurzamen wordt expliciet onderdeel van de nieuwe nota Omgevingskwaliteit en het Programma cultureel erfgoed. Daarmee wordt het duidelijker voor inwoners welke mogelijkheden er zijn en welke ondersteuning mogelijk is en welke (extra) inzet dit van de gemeente vraagt. - Vanuit Erfgoed wordt naast maatwerkoplossingen steeds meer gewerkt aan generieke oplossingsmogelijkheden voor complexen met eenzelfde soort woningen waarbij verantwoorde en passende verduurzamingsmogelijkheden worden gegeven. Dit vraagt extra inzet en ondersteuning. - Extra budget beschikbaar stellen voor het laagdrempelig beschikbaar maken van maatwerkadvies (gesubsidieerd). - Deze acties komen bovenop de reeds beschikbare mogelijkheid om gratis advies in te winnen via team Erfgoed gemeente Zwolle.	
Soortenbescherming “natuurwet bij isoleren spouwmuur en dak”	PDZ Energieket	Dit is een bekende ervaren belemmering, waarvoor de oplossing al in werking is gezet (Soortenmanagement Plan, waardoor verduurzamen door kan gaan met behoud van soorten). Vanaf voorjaar 2025 kunnen inwoners gebruik maken van een stadsbrede vergunning.	Nee, oplossing is al beschikbaar.
Landelijke wetgeving “plaatsing buitenunit warmtepomp en afstand erfgrans” “reflectie geluid bij warmtepomp” “plaatsing airco’s verplicht op maaiveld, maar dit kan niet altijd”	PDZ, Energieket & voorbeeld uit Motie	Er zijn belemmerende regels bekend, die onderdeel zijn van landelijke regels. Te denken aan geluid en afstand tot burens bij warmtepompen. Momenteel wordt vanuit afdeling Vergunningen gewerkt aan een Memo over de omgang met deze regels, o.a. in relatie tot airco's. Daarnaast moedigen we het aan dat inwoners/ burens zelf onderling in gesprek gaan over wat acceptabel is in de specifieke situatie. Hier zijn al goede voorbeelden van benoemd door PDZ (warmtepomp op muur van de burens, kabelgoten voor laadpalen etc.).	Nee
Zonnepanelen “op Rijksmonumenten geldt andere wetgeving”	PDZ, Energieket en voorbeeld uit Motie	Voor Rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten gelden dezelfde regels voor zonnepanelen op grond van de Welstandsnota.	

Datum

27 februari 2025

**“in het buitengebied
mogen geen
zonnepanelen in tuin/
weiland, terwijl dat
soms de beste optie
is”
“zonnepanelen op
huurwoning mag niet
van corporatie”**

Het is ons niet bekend dat zonnepanelen in een tuin in het buitengebied niet mogelijk zijn, maar op grond van bestemmingsplannen kunnen wel voorwaarden bestaan (bijvoorbeeld over de hoogte van de constructie). Ook hier geldt dat contact vooraf met de gemeente raadzaam is. Zonneparken zijn niet toegestaan op landbouwgrond, dit is provinciaal besloten.

Tot slot zijn vanuit Platform Duurzaam Zwolle aanvullende adviezen gedaan om de situatie te verbeteren en meer duidelijkheid te geven aan inwoners. Zo wordt aangegeven dat we als gemeente een meer faciliterende rol zouden kunnen aannemen in plaats van regulerende, bij het toepassen van regels. Ook Intensievere voorlichting en contact met inwoners over wat wel en niet kan (en waarom als er wordt afgewezen), hoort daarbij. Deze adviezen zijn ambtelijk besproken met Erfgoed, Welstand en beleidsadviseurs vanuit Energietransitie, en verwerkt in voorgestelde oplossingsrichtingen komen we hieraan tegemoet.

Er wordt (ook nu al) ingezet op intensieve communicatie en begeleiding. Enerzijds kunnen eigenaren van erfgoed informatie vinden op de Zwolse site van www.groenegrachten.nl en via het Energieloket (Duurzaam Bouwloket). Erfgoedeigenaren kunnen daarnaast persoonlijk advies krijgen van Erfgoed gemeente Zwolle via erfgoed@zwolle.nl. Deze mogelijkheid gaan we via de gemeentelijke websites nog beter en actief onder de aandacht brengen. We organiseren gerichte informatiebijeenkomsten over verduurzaming, zoals vorig jaar november een avond voor monumenteigenaren in de maand dat ook de landelijke expositie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed over het verduurzamen van monumenten in het Stadskantoor te zien was.

Verduurzamen wordt expliciet onderdeel van de nieuwe nota Omgevingskwaliteit en het Programma cultureel erfgoed. Daarmee wordt het duidelijker voor inwoners welke mogelijkheden er zijn en welke ondersteuning mogelijk is en welke (extra) inzet dit van de gemeente vraagt.